

Naš List

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter veija za celo leto 5 K. za pol leta K 2-50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo trisopna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 16. septembra 1905.

Štev. 37.

Pričelo se je svitati.

I.

Bil je čas, ko je reprezentiral slovensko politiko en sam mož: Dr. Janez Bleiweis. Imel je moč, ker je stala za njim vsa naša tedanja inteligenca, med katero je bilo največ duhovnikov in le malo posvetnih radnikov. Bili so namreč tedaj časi, ko so se imetnejši ljudje celo sramovali govoriti slovenski jezik. In ga govoril niti slovenski trgovec niti slovenski višji uradniški krogi, ampak potisnjen je bil med najnižje službujoče sloje in na kmete, kjer so občevali dušni pastirji s svojimi seljaki v njih materinskem jeziku, in tu so se tudi priučili ljubezni do slovenske govornice. Pričela je vstajati narodna zavest in s tem svitom je vstajal tudi dr. Janez Bleiweis, kot mož, ki se je zavedal, da je postal voditelj naše tedanje politike, starokopiten v svojem prepričanju in očiten neprijatelj Prešernovemu svobodnemu naziranju. Po svojem značaju je bil človek, ki ni nikogar trpel pri sebi, bojé se, da bi se ne našel kdo, ki bi mu kratil slavo, ki je prihajala iz cele dežele po iniciativi duhovščine v obliki raznih častnih meščanstev in javnega priznanja.

In marsikdo se najde še danes, ki hvali te čase takozvanega narodnega edinstva, slovenske sloge. Resnici na ljubav bodi povedano, da je taka sodba le površna, kajti čim spoznavamo zgodovino one dobe natančneje, vidimo, da je bila tudi ta sloga le navidezna, da je obstajalo vse narodno edinstvo v Bleiweisovem terorizmu. Njegova politika je sicer res vzbudila na Kranjskem narodno zavest — in v tem mu naše priznanje — ali popolnoma je puščal iz vidika naše obmejne Slovence, ki jih je vendar še celo danes dvakrat toliko, kakor vseh „Kranjcev“.

Vsak slovenski politik je prisiljen, da smatra kot prvo točko svojega programa: neizprosen boj proti avstrijski vladi. Slovencev je bilo nekdanj vsaj petnajst milijonov (dvakrat toliko, kakor je danes vseh Nemcev v Avstriji), ali tekom časa smo se skrčili na malo poldrugmilijonsko število. Temu je kriv pritisk tujih narodov, nasilje Germanov — in v tem znamenju nas zatira še danes naša vlada. In Bleiweisu

ni prišlo na misel, obrniti svoje orožje najprej proti tej vladi. Ko bi to storil, bi sicer ne prejel raznih odlikovanj v obliki visokih redov in plemstva, ali slovenska politika bi prišla na drugo pot, na boj proti naši vladi za ohrano slovenske narodnosti, v boj za našo samostalnost. Bleiweis in za njim vsi naši politiki do najnovjših dni niso obrnili svoje moči in pozornosti naroda na zunanaj, ampak na znotraj: pričel se je boj med klerikalizmom in liberalizmom, mesto boj proti vladi.

Pred malo dnevi je dejal neki slovenski politik, da je treba slovenskemu narodu boja, kajti šele boj je znamenje njegovega življenja. Gotovo. Ali velik razloček je med tem, kam so obrnjene sile tega boja: proti nam samim ali proti našim zunanjim sovražnikom. Kadar se dvigne naš narod proti avstrijski nemški vladi, tedaj šele lahko rečemo s polnim prepričanjem, da je ta boj znamenje našega življenja. Pregarjanja med klerikalizmom in liberalizmom na slovenskih tleh ne moremo imenovati boja, kajti to je navadna gonja, srdita osebna in ne načelna nasprotstva. Ko bi se šlo res za načela, bi ne iskali idrijski klerikalci zveze z ondotnimi socialisti, kranjski liberalci ne zveze z Nemci.

In ta gonja divja od dne do dne ljuteje, posurove narodni čuti, odvrta se ž njo pozornost slovenskega naroda od našega najstarejšega in največjega nasprotnika: avstrijske vlade. Za resnično kulturno napredovanje in svoboden razvoj se pa ničesar ne zgodi, kajti drugače bi ne mogli glasovati kranjski liberalci proti splošni volilni pravici* in klerikalci ne bi glasovali za vladno predlogo, ki zahteva od nas davkoplačevalcev štiristo milijonov kron za nove topove. Ali pa mislijo gotovi ljudje, da se piše kultura s kanoni in puškami?

Tako smo skušali podati prav na kratko jasno podobo vse slovenske politike, ki se ziblje v malenkostnih prepirih, pri tem pa umira naš narod. Na svojo obrambo na zunanaj pod takimi pogoji niti misliti ne more, in nastala je velika nevarnost, da ne

* Ker so razširjeni prav o tem naziranju tako krivi pojmi, izpregovorimo v eni prihodnjih številkih obsirneje o splošni volilni pravici. Ured.

izkrvave Slovenci v tem medsebojnem boju, v svojih osebnih prepirih.

Toda če tudi je pritegnilo to preganjanje (ki bi bilo poleg resnične slovenske politike kakor noč in dan) nase nebroj Slovencev, vendar so vstajali med nami tudi taki, ki so izraževali svojo nezadovoljnost nad sedanjimi razmerami. Prišli so možje, ki so menili, da se jim posreči zvezati slovensko-klerikalno in liberalno v eno stranko. **Mi tega ne nameravamo in tudi nočemo**, kajti če je klerikalizem za nas eno zlo, in liberalizem drugo — kako veliko zlo bi šele nastalo, če bi združili obe te dve stvari v eno celoto! Zato je naše geslo: prav tak boj proti klerikalizmu kakor proti liberalizmu, proč z obema strankama, mi hočemo nekaj novega: ne nad strankami, ampak med strankami. Ne bojimo se dela, ni nas strah pred bojem, ki ga je in ga bo treba biti: nasprotno, naše geslo označuje celo veselje do boja!

In zgodilo se je, da so postali istih misli tudi tisti posamezniki, ki se niso smatrali vzvišenih nad strankami. To stališče pa je tako odkrito in tako očitno jasno, da mora vsak izmed nas izprevideti, da je res treba misliti na novo stranko, ki naj vzraste brez vsakih kompromisov s klerikalci ali liberalci v boju proti vladi za slovensko svobodo, za našo narodno avtonomijo s svojim lastnim parlamentom. Slovenci moramo zahtevati popolnoma svoboden razvoj in tega nam ne da naša vlada nikdar, če si ga ne izvojujemo sami.

To so dejstva, ki jih mora izprevideti vsakdo, in kdor ravno nima od kake obstoječih strank posebnih dobičkov, mora to stališče tudi javno pripoznati. Zelo kratkoviden pa bi bil tisti, ki bi dejal: zelo lepo je sicer vse to, ali s tem razcepimo in oslabimo liberalno stranko, in kdo drug bi trdil zopet isto o klerikalizmu. K temu pravimo: to se celo mora zgoditi. Če hočemo kaj doseči, moramo „razcepiti“ in „sejati prepir“ prav tako med liberalce, kakor med klerikalce. Ali ne napolnjujejo nas osebne mržnje, malenkostni osebni prepiri, mi smo si načelni nasprotniki. Ne nad strankami, ampak med strankami.

Iz poezij pozabljenega človeka.

Böcklinov dan.

Oda.

Tvoj pogled je plah,
a mene ni strah
med grobovi —

Če ciprese ječe,
mi vriska srce;
če zvonovi
melodijo temno
mrličem pojó —
zamé so to sladki glasovi.

Poglej —
vsenaokoli
je prepeto nebo
z oblaki sivimi —
o, kakor prej
nikoli,
je Böcklin danes
med živimi ...

Čuj ciprese, kako ječe,
kako se krčevito stiskajo,

in glej, kako se na grobovih
tam zlati križi bliskajo!
O, kako dvigujejo
pred oblaki žalostne vrbe
trepetajoče roke
in kako se pred njimi
ponižujejo. —

A oblaki so trdi in mrzli vsi,
baš kakor je prav po zimi,
za vrbe-device še mar jim ni —
kar dalje plovejo ...

A ti trepetaš in ti se bojiš,
ker Böcklin je danes med živimi,
ker vidiš njegovo orjaško roko,
ki orje med oblaki sivimi
čez celo nebo. —

O ljubica, nič se ne boj
in ne drami očeta,
ki tik tebe spi;
saj si pri meni ti,
in jaz sem s teboj!

Ne boj se, ne boj —
glej tudi tukaj je križ,
kjer spi dobri oče tvoj,

kjer moja sestra spi,
kjer tudi ti z menoj
zaspiš. —

*

Nagni se k meni ...

Nagni se k meni, presladka noč,
v svoje peroti me skrij —
nimam je poti na svetu tem
nimam jih lepih dni ...

Vzemi s seboj me nebeška noč;
morje je mirno in spi,
bodi mi ljubica, lepa noč,
in s črnimi glej me očmi!

Črne oči, te globoke oči —
take baš ona ima;
vanje potopil sem pamet svojo,
kdo mi jo reši iz dna? — —

Daj — in zaziblji me, ljubljena noč,
tamkaj nad morjem v pokoj sladak;
v morju bi spal kakor v zibki otrok,
ki ga omami pisan oblak ...

*

Shod narodno-radikalnega dijaštva v Trstu.

Resolucije.

Slovansko dijaštvo

zbrano dne 6. septembra 1905 na I. shodu narodno-radikalnega dijaštva v Trstu

manifestira

za slovensko vseučilišče v Ljubljani;

zahteva

da se reši slovensko vseučiliško vprašanje najmanj istočasno z opravičenimi vseučiliškimi zahtevami drugih avstrijskih narodov;

odklanja

najodločneje, da bi bil Trst sedež italijanskega vseučilišča. Isto

pozivlje

vlado, da ustvari potrebne pogoje za slovensko vseučilišče in smatra za eno prvih dolžnosti slovenskega dijaštva, da se posveča po končanih visokošolskih letih nadaljni strokovno-znanstveni izobrazbi, da postavijo tako zadostno število vsposobljenih učnih moči za slovensko vseučilišče.

A. Resolucija odseka za dijaško izobrazbo.

1. a) Narodno-radikalno dijaštvo obsoja nečuvno indolenco slovenskih profesorjev, ki še niso napisali slovenskih učnih knjig za srednje šole Povdarjamo potrebe, da se slovenski srednješolski učitelji organizujejo, da zastopajo stanovske interese in gojijo slovensko srednješolsko pedagoško slovstvo. Slovenski srednješolski učitelj skušaj z visoko izobrazbo in idealno vnemo paralizovati neugodni vpliv sedanjega pomanjkljivega srednješolskega sistema in malenkostnega miljeja naših srednješolskih mest. V ta namen naj goje brez strankarskih namenov tesnejši prijateljski stik z dijaštvom izven šole;

b) — opozarja javnost na škodljivost škofovih zavodov, kojih intencije nasprotujejo temeljnim principom srednješolske vzgoje;

c) — zahteva, naj vlada med posameznimi predmeti srednje šole znanstveno soglasje, da ne pobija ena stroka nauk in metode druge.

2. — priporoča slovenskim dijakom, naj premišljeno izčrpavajo vsa izobraževalna sredstva vseučiliških mest. Toplo jim nasvetuje Prago, to pa z izrecno opombo, da naj se dijaštvo potruži vživeti se v češke razmere in priučiti se češkemu jeziku. Opozarja na jugoslovanska vseučilišča.

3. Biti članom akademične organizacije je za dijake nujno potrebno. Lete pa naj se pazno izogibljajo političnega strankarstva. Notranja vez jim bodi program, ki se izraža brez kršenja individualnosti enotnega svetovnega naziranja. Narodna in socialna ideja veže naša društva. Po načelu dela in samopomoči naj se razvijajo sile posameznika v korist celoti. Akademična društva naj delajo, da se dviga

Prošnja.

Kadâr za lesovi tam daljnimi
ti svetla večernica vzhajaš,
in če zveni tajno grličin smeh,
tedaj z očmi objokanimi
ti ljubica bleda pred mano vstajaš
kot nekdanj — v polpozabljenih dneh.

Ah, čuj me, ta zvezda je blizu nebes
in ž njo tudi ti —
ne zakrivaj oči,
nikar mi nikdar slovesa ne jemlji,
glej, sam bom ostal na tej blatni zemlji.

In potem in potem bo prišlo
milijon tistih strašnih poslednjih dni,
milijon tistih strašnih poslednjih noči —
ko človek umira, a mrtev ni . . .

In potem in potem bo prišlo
milijon tistih strašnih poslednjih dni,
milijon tistih strašnih poslednjih noči —
ko človek umira, a mrtev ni . . .

dijaštvo duševno npravno in gmotno. O sredstvih, da se dosežejo ti nameni izjavlja:

a) društva naj intenzivno goje strokovno in splošno izobrazujoče predavateljstvo. V čitalnici naj ne manjka znanstvenih revij, knjižnica naj vsebuje znamenita dela moderne splošne znanstvene in pa tudi leposlovne literature. Prirejajo naj poučne izlete;

b) društva naj goje pošteno zabavo, petje, telovadbo. Srednjeveške tradicije dvoboja naj skušajo odpraviti s tem, da skušajo vplivati na javno mnenje in uvesti poravnavo sporov. S predavanjem o alkoholizmu in spolnih boleznih naj opozarjajo že absolutno srednješolce na to nevarnost;

c) zastopajo naj odločno gmotne interese slovenskega dijaštva v smislu revolucije odseka za gmotno stanje.

B. Resolucija gmotnega odseka.

1. Narodno-radikalno dijaštvo, zbrano na svojem I. shodu v Trstu, smatra žalostne gmotne razmere za prevažen del slovenskega socialnega vprašanja.

Slovensko posojilništvo je glavni vir, ki naj z ustanovitvijo podpornih fondov zagotovi dijakom večje podpore.

Radikalno dijaštvo ostro graja brezvestnost onih, ki po končanih študijah brezobrestnih posojil ne vračajo, ker s tem oškodujejo podporna društva in kratijo zaupanje v dijaštvo.

Odklanjamo z zaničevanjem vsako značajno kvarljivo podporo, ki ji je namen, vplivati na prepričanje.

2. N. r. d. zahteva, da se podpore pravično regulirajo in predlaga ustanovitev osrednjega birója, kamor naj javijo podporniki svoje podpore in kjer morejo dobiti informacije.

3. Glede podpornih društev želimo, da se da v njih odborih slovenskemu dijaštvu posvetovalno pravico, da se zagotovi podpora za celo leto pod pogojem, da se gmotne razmere podpiranca ne izpremenijo ter smatramo mesečnih 10 K za podporni minimum.

4. N. r. d. izreka „Omladini“ za nje delovanje na dijaško socialnem polju svoje priznanje ter jo pozivlja, da nadaljuje sosebno z zbiranjem statističnih podatkov, dokler se ne oprimejo tega velevažnega dela poklicanejši faktorji.

C. Resolucije odseka za ljudsko izobrazbo.

1. N. r. d. smatra organizirano poljudno delo med slovenskim ljudstvom najvažnejšim sredstvom za napredek na kulturnem, političnem in gospodarskem polju.

2. Ustanavljajo naj se v večjih krajih stalne ljudske knjižnice, v manjših pa potujoče kot impulz za stalne.

3. Prirejajo naj se nazorna ljudska predavanja iz vseh strok človeškega znanja.

4. Vsa društva z izobraževalno tendenco naj se reformirajo in organizujejo v tem smislu. Nujno potrebna je njihova zveza.

5. Slovenska inteligenca in akademiki naj stopijo temu gibanju na čelo.

6. Priporoča se akademikom snovanje ferijalnih društev za manjša okrožja, ki naj omogočujejo vsakemu delovanje v gorenjem smislu.

Bikoborba.

Napisala N. V.

V areni je začela svirati godba! Tista lahka, španska godba, ki izraža temperament. — Prostori so vseskozi prenapolnjeni, kajti danes nastopijo najbolj divji biki kampanije Seville. Vse drhti nemira in pričakovanja. Po ložah, kot med občinstvom! Med zadnjimi je čuti pritajene vzklike in kletvice. Napetost raste od sekunde do sekunde . . .

Sedaj! Ob zvokih fanfar in med burnim aplavzom vstopi Quadrilla, ki se klanja vseobči želji občinstva. Na čelu jim stopa espada. On je ljubljenec arene. Desnica se oklepa meča, ki igra v odločilnem trenutku važno ulogo. Za njim gre do 8 banderillerov, noseč pušice, ovenčane s cveticami in pisanim papirjem, da okrase glavo junakovo. Za tem prijezdi ravno toliko pikadorjev z dolgimi sulicami. Kot zadnji zaključijo spremstvo capeadorji s svojimi rdečimi, modrimi in rumenimi plašči.

Krasna, dragocena španska oprava diči ves sprevod. Obleka, kakor sploh vsa uniforma, je pošita z razkošnimi okraski, slična nekako sijajnim rimljanskim dvorom in amfiteatralnim igram.

Quadrilla stopa odmerjeno, a samozavestno proti najodličnejšemu delu arene. — Tam sedi prvi mo-

7. Tudi avtonomne korporacije naj skrbijo za gmotno stran teh teženj.

Č. Resolucija organizacijskega odseka.

N. r. d. priporoča, da se društva narodno-radikalnih akademikov združijo v enotnejšo organizacijo, ki naj na podlagi dosedanjih organizacij skuša biti nekak izvrševalni in reprezentativni organ narodno-radikalnega dijaštva. Naše glasilo je „Omladina“.

Resolucija velikega ljudskega shoda na petek dne 8. septembra 1905 v Trstu.

I.

Slovenci, zbrani na velikem ljudskem shodu v Narodnem domu v Trstu nujno zahtevajo, da c. kr. namestništvo nemudoma izda odredbo, da mora mestni svet tržaški v mestu samem ustanoviti ljudske šole s slovenskim učnim jezikom in to uvažujé, da izreka razsodba c. kr. upravnega sodišča z dne 7. X. 1904 št. 10.471, da je rešiti samo še vprašanje: 1. ali je na okoliških šolah še prostora za otroke iz tržaškega mesta; 2. ali posebne krajevne razmere ne otežujejo otrokom iz mesta, da bi pohajali šole na deželi, — končno uvažujé, da je odgovor na ti vprašanje popolnoma notoričen. Vsako daljše zavlačenje pomenja očitno kršenje zakonov, zlasti § 59 državnega šolskega zakona in znanega člena XIX. drž. osn. zak. in zato proti takemu postopanju že danes naj-slovesneje protestujemo.

Dokler pa se to ne zgodi, ter bi se mestni svet tržaški upiral nalogu c. kr. namestništva, z namenom, da še dalje zavleče ustanovitev slovenske ljudske šole, tedaj naj ukrene vlada nemudoma vse potrebno, da se taka slovenska ljudska šola ustanovi in vzdržuje na državne stroške.

II.

Na ljudskem shodu zbrani Slovenci obsojajo od tujcev in vlade med nas zanešeni provincializem.

Vsi Slovenci naj se zavedajo, da treba nastopiti za vse slovenske interese in težnje enotno.

Na tem shodu zbrani pozivljajo slovensko časopisje, da deluje intenzivnejše v tem smislu.

III.

Zahtevajo, naj se narodi zakonito konstituirajo, da postanejo tako tudi juridične osebe z lastnimi organi. Zato naj se razdele avstrijski državljani po narodnosti v upravne celote. Naj se da brez ozir na teritorij vsakemu narodu lastno zakonodajstvo in samoupravo v vseh kulturnih in narodno-gospodarskih zadevah.

V to svrhu naj se zasnujejo narodni parlamenti in upravne oblasti naj se razdele po narodnostih.

Govor dr. Tume pri komersu dne 7. sept. 1905 o priliki shoda narodno-radikalnega dijaštva v Trstu.

Gospodje akademiki! Lep vaš program za ta shod me je nekako izvabil, da ga posetim. Prišel sem tesnim srcem, ker izkušnja mi je podala dosedaj samo bridka razočaranja. Toda prve besede vašega predsednika, mirne ali samozavestne, so me hitro prepričale, da me čaka razočaranje in danes se mi takorekoč izpolnujejo besede pesnika Ibsena: „Jugend ist Wiedervergeltung“ (Mladina je povračilo).

gotec, kateremu velja danes bikoborba. Vse sosednje lože, kakor tudi oddaljene, so oborožene z lornjoni in kukali, nepremično zasledujoč sprevod; črne glavice španskih don silijo v ospredje. —

Pred ložo se sprevod ustavi! Vsi se poklonijo najprvo proti loži, potem vsemu občinstvu.

Ljudstvo jih pozdravlja dokaj slišno, daje primke laskave, a tudi preteče.

Vsakdo pozna le svojo hipno strast, ne more je brzdati!

Iznova raste nestrpnost in hrepenenje po krvi!

Fanfara zazvene močnejše, vrata se odpro in med silnim ploskanjem se primaje skoz nje ogromen, črnolisast bik — junak.

Za hip osupne. Postoji. To vse mu je novo. Prostor, ljudje; kajti on ne pozna razun svojega pastirja, skal, planjav — nikogar! —

Njegov cilj, vzgoja, junaštvo je arena. Konec in začetek! —

Zahrée z nozdrvi, z divjim pogledom preleti svojo okolico, vdari v pesek: tla, ki so njemu to, kar je nam preproga. Skloni glavo in stopa premišljeno proti sredini.

Občinstvo med tem kritikuje, odločuje in izreka obsodbo. Vsaka kretnja, malodane vsaka mišica vzbuja zanimanje. Ocena je hitra, odločilna. Slika

Te besede čutim živo v sebi, ako se ozrem za 25 let nazaj, ko sem stopil med akademike sam. Gospodje akademiki, ako bi bil takrat izražal te krasne visoke misli, katere ste izrazili danes, potem bi me bili izključili kot takega, ki ima polno nepotrebnih fraz za mladega človeka. In tipično je, da me je takrat ogovoril eden odličnjakov, ki je visok uradnik v ministrstvu, ter mi prijateljski svetoval kot tajniku „Slovenije“: „Kaj se pečaš s toliko nepotrebnimi stvarmi? Ali ni škoda tvojega talenta, da ne posvetiš ta čas rajši strokovni izobrazbi?!“ Takrat so najodličnejši akademiki mislili tako. In ako bi bil takrat povedal, da zahajam med češke socialiste, očitali bi mi bili, da sem nevaren človek. In iz teh krogov, gospodje akademiki, izšli so profesorji, ki so učili vas. Iz teh krogov so izšli odvetniki, ki morajo stati ob braniku narodnih pravic. Iz teh krogov so izšli uradniki, ki naj sodijo o prostosti in veljavi človeka, o njegovi časti. In lahko rečem, da mi je bila duša bolna od tistega časa. Danes pa lahko zakličem: „Mladina je povračilo“. Danes ste vstali in govorite prosto, za kar jaz nisem mogel govoriti. Danes držite visoko zastavo in danes ste stopili pred slovensko občinstvo in vprašate, kakor sodniki: „Stavbenik Solnes, upaš li nesti visoko zastavo na streho? Kaj zidaš samo te krtine in te male hišice? Zakaj ne zidaš visokih stolpov, kakor mladi?“ In prišla je mlada Hilda in je rekla: „Meni se dopadajo le ljudje, ki držé visoko zastavo. Ti stavbenik se danes bojiš nesti zastavo visoko na stolp.“ In stavbenik se je klonil mladini, lezel je na zvonik, a zlomil si je tilnik. Gospodje akademiki, tako stojite vi pred starejšo inteligenco, danes ji kličete: „Nesite zastavo visoko na stolp“, in jaz mislim, če poleze ta inteligenca na ta stolp, da si zlomi i ona svoj tilnik. Radi tega mora pač prevzeti mladina naloge, katere bi pripadale kakemu starejšemu, izkušenejšemu. In pripravili ste se, imate v sebi moški ponos, pogum in veselje do življenja. In vaš odlični govornik Grošel je to jasno povedal, da zastopate v prvi vrsti optimizem, veselje do boja, do novih idej. Pripravili ste se za novo zgradbo visokega stolpa, pripravili ste se vsestransko, pokazale so to razprave. Ali, gospodje akademiki, dovolite, da vas opozarjam na nekaj. Zidate visoko in vaš stolp moli tje prosto v sinje nebo. Imate pripravljeno lepo našo narodno zastavo, da jo zasadite vrh stolpa. Vzdržali pa ste se na shodu razpravljanja o dveh točkah.

Temelj vsakemu narodnemu življenju je ekonomično vprašanje, in to je krivo, da naš narod ni prišel do dejanj. Največji greh naše starejše mladine je, da na pragu ekonomičnega prevrata v Evropi ni ganila z mezinem. Ta inteligenca je prišla do denarja, ali ta denar se obrača le na luksuz, in mislim, da niti enovec, ki ga je kmetsko ljudstvo zbralo v inteligenci, se ni obrnil na ekonomsko stran. Danes imamo po mojem računu Slovenci hranilnih vlog okoli sto milijonov kron. Te so ležale po hranilnicah in skrinjah tudi okoli l. 1880 o prevratu. Ta denar pa se ni vporabil. Naj mi ne poreče kdo, da je bilo za to premalo časa. V zgodovini čitate, da je bila Anglija na višku svoje ekonomične moči od l. 1870 do 1880, in da ni imela takrat Nemčija ekonomične moči. Nemčija je bila takrat revna država, ali Bismarek je imel

jo deloma fantazija Španca, ki je v tej stroki riba v vodi, deloma stvar sama na sebi.

Bik se ozira počasi na vse strani, ne vedoč, da on edini odloča igro.

Alkada — odgovornik igre je dosedaj s strahom opazoval vsako gesto občinstva. Gorje njemu, ako ne zadosti gledalstva, njegova prisotnost je vsak hip v smrtni nevarnosti. — A sedaj, videč zadovoljnost, napetost izrazov, se njegove oči zabliskajo.

Alkado! Že iz osebnosti se lahko sklepa na njegovo ime. Postava močna, velika, polt olivna in najmarkantnejše njegovo je glava — glava, katero nosi, kot bi hotel ž njo strmoglaviti vse, kar ga obdaja. Kodrasti črni lasje, finorezane poteze, ovalna oblika in od strasti razigrane mišice. Alkada samega loža je takoj za ložo visokega gosta.

Poleg torera sloni v baržunu mlada mu žena — dona Carmen. Lepa je kakor greh sam; lepa je na njej vsaka kontura, ves kolorit. Granatno cvetje v rdečih, žarečih se laseh spominja nehote na glavo Mesaline, samo, da se njen obraz ni skrival za običajno pahljačo. Hipno je odložila pahljačo lepa dona Carmen sedaj, ko se je poklonila Quadrilla, potem pa se je umaknila njena glavica zopet nazaj za špansko pahljačo, posredovalko diskretnosti.

(Konec prih.)

za načelo: najprej pest, potem mir in ekonomično delo. In nemška inteligenca je delala na to, da je njena mladina šla prakticirat v London, da je delala pol zastonj, da pa je izvedela, kam, koliko in kako prodaja Anglija. In danes je Nemčija prva industrijalna država. To je dokaz, da se v 25 letih narod lahko dvigne visoko. Ako bi bili mi tako delali, ne bi si bili šli danes ogledovat v Trstu židovske tvornice, ampak bi bile iste morda slovenske. Pri trgovini ne odloča pest, ampak duh. Gospodje akademiki, bavili se niste s tem vprašanjem. Stavili ste nasvete za organizacijo za naprej; pozabili ste pa na to, da morate misliti vi, da izhaja iz vaše srede toliko svežih moči, da se posvetijo trgovini, da jih pošljete v druge kraje, da poizvedo, kar se vidi v trgovini. Tudi naša mladina mora v svet služiti za mal denar, da pride nazaj kot poročevalec, kam se imamo Slovenci obrniti po Adriji.

Je pa še drugo vprašanje, katero ste izključili iz svoje srede, katero se vam morda zdi politično, ali to ni. Nečem, da bi mladina politizirala; ali dolžnost mladine je, ako se hoče pripraviti za delo, da pregleda temeljne pogoje, pod katerimi narodi pri nas žive. Morate poznati njih zgodovino, geografijo, etnografski položaj itd. Popolnoma zanemarjena je kljub vsem trditvam vzajemnost, pobratimstvo, in moramo reči, da ne poznamo ne Čehov, ne Srbov, ne Hrvatov. Balkan, ki bi moral biti naša last, študirajo Prusi. Pri nas se nikdo ni s tem bavil, in tudi akademiki se ne pečajo s tem. Navdušujete se za Prago, ali svoje ogleduhe — ako se smem tako izraziti — morate poslati tudi na jug; kajti tam je naša prihodnost, dol sili naša moč.

Adrija teče navzdol proti Balkanu, in ako rečete: „Adrija je naša“, morate reči: „Tudi Balkan mora biti naš.“ In prepričan sem, da dobite, ako stopite slovenski akademiki na slovanski jug, odmev med tamošnjo mladino, da je tudi Srb, Hrvat in Bolgar sit historizma in malenkostnega imperijalizma, in da se posmehujejo tudi tam resni akademiki Vsesrbstvu, Vsehrtvatstvu itd., da čakajo že tudi tam akademiki na skupno ekonomsko delo. Že je storil del naših akademikov v „Vesni“ prvi korak, že so si podali roko, in veste, kako srečno se je to vršilo. Že so storjeni prvi stiki. Slediti pa moramo ravno mi Slovenci, katerih last je Trst. Mi stojimo na pragu Evrope, in kakor je bil Slovan nekdanj „autemurale christianitatis“ in mu je zato dolžna Evropa hvalo, tako moramo postati „autemurale“ v ekonomskem oziru. Gospodje akademiki, ako študirate zgodovino zadnjih 25 let, potem dobite jasen načrt Velike Nemčije. Bismarek potrebuje podpore ruske države, ako hoče dobiti pot do Adrije. In zato je iztisnil Avstrijo iz Nemčije in jo potisnil na Balkan. Ako je ta pot naša, je Avstrija naša. Na to morate misliti kot stavbeniki, ako hočete graditi stolp. Postaviti ga morate na trdno podlago in za to podlago se morate pripraviti. Povdarjam pa s tem, da ne mislim tirati akademikov v politiko; odklanjam, da bi me spravljal kdo v zvezo z mislijo, naj bi dijaki politizirali.

Lepe so bile vaše besede, ko odklanjate strankarstvo; ali politika je zame najtežja veda. Tudi tukaj naj citiram zopet velikega pesnika Ibsena: „Ein Parteiprogramm ist eine Saugpumpe, die jede Liebe und Wahrheit aussaugt“. Zaradi tega proč od sebe strankarske programe! Imeli boste posla v praktičnem življenju dovolj, da bodete lahko obvladali ta program, ako ohranite ideale, katere ste pokazali na tem shodu. Brez teh idealov bode vsak strankarski program vaš grob. Starejša inteligenca ni imela v srcu ničesar za naš narod. Bodite stavbeniki vi! Zamudili smo mi to krasno dobo. Še se da slediti velikim praktičnim idejam, in da te dosežete, imamo jamstvo v možeh, ki vam stoje na čelu. Rečem možje, kajti to ime zaslužijo gospodje, ki so vodili vaš shod, in ki so v tako lepi, krasni in prepričevalni besedi povedali, kaj čutijo, in diktirali naši inteligenci, kaj mora čutiti tudi ona. (Govoru je sledilo dolgo, nepretrgano viharno odobravanje.)

Sten. Š.

Kriza na Ogrskem.

Splošna volilna pravica.

Fejervary, ministrski predsednik, je imel namen, delati sporazumno s krono za splošno volilno pravico. Če bi nasprotovala Košutova večina njemu ob dneh zopetne otvoritve ogrske zbornice, je menil Fejervary poslati parlament domov in razpisati nove volitve. Vladna stranka bi obljubila splošno volilno pravico, če pride z večino v zbornico, in prav gotovo je, da bi glasovali če ne že vsi Ogrji za njo, pa bi storili

to prav gotovo Rusini, Slovaki, Nemci in Rumuni. In zelo verjetno je, da bi prišla vladna stranka neverjetno močna v zbornico. S tem bi prišle seve tudi druge narodnosti na Ogrskem do svojih pravic. Fejervary se je ravno nadejal, napraviti na ta način Ogrsko podobno Avstriji, kjer se vladi žal le premnogokrat posreči ribariti v kalnem. To je bil torej načrt Fejervaryja in vseh njegovih ministrov, ki so delali sporazumno s krono, kakor smo javili to že pred kratkim.

Kdo je nasprotnik splošni volilni pravici?

Zdaj, ko so pisali že vsi listi o tem, da je postalo že skoro popolnoma gotovo, da se vpelje na Ogrskem splošna volilna pravica, je vstalo naenkrat sedanje največje avstrijsko zlo, naš ministrski predsednik Gauč. In Gauč, človek brez politične zrelosti, ki ni zmožen videti niti tega, kar je pred njim in kar prinese bližnja bodočnost — torej nima niti najmanjše sposobnosti za kakega državnika ali politika — je znal pregovoriti cesarja v zadnjem hipu, da se je stari vladar skesal in preklical, kar je obljubil Fejervaryju na zadnjem kronskem svetu v Ištu. In prav res je, da moramo starega cesarja globoko obžalovati, da je navezan v tej težki usodepolni uri na svēt človeka, ki je npravno in politično tako malo vreden, kakor ravno pl. Gauč! Nemški listi imenujejo Gauča naravnost „Trottel“!

Posledice.

Posledice nesrečnega vpliva Gauča na vladarja so tako velike, da jih sedaj še težko pojмимо. Najprej je gotovo, da mora Fejervary demisionirati, vladar pa dovoliti tistih 98 besed, ki jih zahteva opozicija za komando ogrskim polkom. Ali to so malenkosti, brez pomena. Toda zdaj si je nakopala vlada na Ogrskem tako hude nasprotnike, da nimamo tam več boja med krono in Košutovo kliko, ampak da nastane tam boj med krono in narodom! Socialisti bodo znali pritegniti brez ysega dvoma najmanj polovico ogrskih prebivalcev, Slovanov, Nemcev in Rumunov v ta boj. In tu mora eden poginiti: vlada ali narod. Da pa zmaga naposled vedno ljudstvo, o tem nas uči vsa zgodovina.

„Nemški cesar na pomoč Ogram.“

Kakor smo že poročali, je izšla v Berlinu knjiga, ki pozivlja nemško vladarsko rodbino, naj pride Madjarom na pomoč in postavi kakega svojega princa na ogrski prestol. S tem bi bila seve habsburška dinastija odstavljena. Ta brošura, ki so jo prepovedali v naši monarhiji, je delala naravno veliko senzacijo v vseh krogih. Kdo jo je spisal, je bilo nemogoče zaslediti, vedelo se je le, da mora poznati pisec vse madjarske zadeve prav natanko. Zdaj pa javljajo, da se je posrečilo vladi dobiti v roke pisatelja te knjige, v osebi bivšega privatnega tajnika grofa Banfija. (Mož se sicer zagovarja, da on ni v nobeni zvezi s to brošuro, a dokazal tega še ni.) Grof Banfi — sedaj v Košutovi stranki — ki je igral že ves čas, odkar imamo krizo na Ogrskem, tako sumljivo vlogo, naj je tudi pravi avtor imenovane brošure, kjer kličejo Madjari nemškega cesarja proti svojemu kralju. Kako vpliva to na 75 let starega vladarja, si lahko mislimo. Morda ga privede to do spoznanja, da niso samo Nemci in Madjari v naši monarhiji izveličalni narod!

Avstrijske parlamentarične razmere.

Nenadoma je prišla med svet vest, da sta odstopila zopet dva naša ministra: Hartel za uk in bogočastje, in Call za trgovino. Da ni šel ni eden rad ni drugi, je umljivo, če tudi sta demisionirala na „lastno“ prošnjo. Kaj je torej temu vzrok? Brezvestnost Gauča! Mož se zaveda, da mu stavijo na jesen vse večje stranke tak odpor, da mora pasti, kajti izpolniti vse to, kar je obljubil, je popolnoma izključeno. Dobiti je torej voditelje vseh večjih strank zase. In v ta namen si je izbral Gauč ministrske naslove! Zdaj je že čvetero mest nezasedenih (poleg obeh omenjenih še justica in železnice), ki jih dobi tisti, ki stavi za pogajanja z Gaučem najnižje cene. Krasno barantanje, ministrski naslovi za podkupovanje, mesto za blagor ljudstva — resnično, prav po Gaučevem receptu. Mož je moral izprovideti, če hoče ostati še nadalje na svojem mestu, mora biti zmožen tudi največje neznačajnosti. Je moral pač izprevideti, da se s poštenostjo v Avstriji nikamor ne pride, in najsi bo kdo minister ali pa — Slovan.

Srbija.

(Polnoletnost prestolonaslednika.) Ob priliki slavnosti polnoletnosti prestolonaslednika, ki so se vršile, kakor že omenjeno, na prav slovesen

način, je podal kralj Peter svojemu sinu mnogo najboljših svetov. Dejal mu je predvsem, da ga čaka še težko kraljevsko opravilo, za katero se mora pripravljati z dolgoletnim napornim delom in neizprosno trdno voljo. Prestolonaslednik naj sledi vedno ustavi in postavam, kajti brez tega so vsi prestoli šibki in le z izpolnjevanjem teh dolžnosti si pridobi in ohrani ljubezen ljudstva. Poslušaj naj vse svoje podložnike, nikogar naj nikdar ne sovraži, kajti tudi najvišja glava v državi je prav tako zmot in pomanjkljivosti polna, kakor kak drug človek. Njegova dolžnost pa je, poravnati vse te nedostatke in se skušati odvaditi vsem slabim navadam. V deželi, kjer vzdihuje ljudstvo nad svojo usodo, tudi kralj nima sreče. Zgodovina uči, da so bili v veliki zmoti tisti vladarji, ki so mislili, da je država zaradi njih tukaj in ne oni zaradi države... Vidi se, da je Peter I. izkušen vladar in da nima v svojih možganih tiste plitvosti, kakor večina evropskih vladarjev, in naj se nemški in židovski listi še tako iz njega norčujejo.

(Boji na meji.) Na srbsko-turški meji so napadli Arnavti srbske stražne kočje, pobili nekaj vojakov in kmetov, posedli „karavle“, kakor se imenujejo na meji stoječe stražne kočje, in se šele okrog treh popoldne umaknili, ko so imeli pred seboj premoč srbskih vojakov. (Arnavti je turško ime za Albaneze. V zgodovini jih smatrajo za potomce starih Ilirov; po turških učenjakih naj so to nasledniki Pelazgov. Njih jezik je sličen bolj grškemu kakor slovanskim narečjem. Vseh je približno toliko kakor Slovencev. Po veri jih je tri petine Mohamedancev, dve petini kristjanov.) — Zopet na drugem kraju so prestopili celo redni turški vojaki mejo in nekega Srba ubili, drugega nevarno ranili. Vočigled tem dogodkom je pomnožil vojni minister vojaštvo ob meji, srbska vlada pa je vložila pri Turčiji energičen protest.

Črna gora.

(Nemiri na turški meji.) Črnogorcem so pobrali ob meji Turki troje krav. Kmalu na to so vzeli Črnogorci dvema turškima vojakoma puški kot odškodnino za odpeljano goved. Iz tega so se začele homatije na meji. Turške oblasti so pošiljale kazenske ekspedicije, da so opustoševale poslopja in polja nasprotnikov. Ker ima Črnagora tudi na albanskih tleh mnogo privržencev, beže ti, ker se boje turških grozodejstev, na črnogorska tla. Tu se hočejo begunci zbrati in si priboriti potem zopet z orožjem v roki svojo last nazaj. Tako ima Črnagora vedno kake sitnosti z nadležno Turčijo.

Makedonija.

(Finančna kontrola.) Zastopniki tujih držav so zahtevali že davno od turške vlade, naj uvede mednarodno finančno kontrolo za vse makedonske pokrajine. Temu se je sultan uprl. Zdaj javljajo, da sporoče zastopniki velesil Turčiji, da vpeljejo finančno kontrolo sami, brez dovoljenja. Kaj preostane torej sultanu, kakor udati se, če noče, da pride do skrajnosti. Turčija je torej že res država, s katero lahko vsak pometa, če le zna in hoče!

(Grške čete) divjajo neprestano. Zdi se, da je vlada proti tem vstašem, ki so oboroženi z najboljšimi puškami in ki jih vodijo grški oficirji, brez vse moči.

Nemčija.

(Pomanjkanje klavne živine.) Na Nemškem je nastalo veliko pomanjkanje mesa. Poljedelsko ministrstvo je dognalo po natančnih poizvedbah, da je od decembra l. 1904 vedno manj klavne živine v deželi. Število živine je padlo v vsakem kraju, zlasti je malo prašičev, ki ne padajo le po številu, ampak tudi po teži in kakovosti. Poljedelski minister hoče odpomoči pomanjkanju s tem, da odpre holandske in ruske meje. Iz Rusije naj bi se pripeljalo v Berlin vsaj 200 prašičev na mesec. Kaj pa avstrijski živinorejci?

(Strah pred anarhisti.) Nemška vlada je dala zapreti v Kölnu se mučedečega holandskega voditelja revolucionarnih socialistov baš v hipu, ko se je hotel odpeljati proti jugu.

(Bülov — generalni major.) Državnega kancelarja kneza Bülova je imenoval nemški cesar o priliki velike javne parade generalnim majorjem. Kakor vidimo, dobi Bülov skoro vsak mesec novo odlikovanje. Tudi vspeh.

Italija.

(Vojni minister — toži.) V Rimu izhajajoči socialistični dnevnik „Avanti“ (Naprej) je pred kratkem vojno ministrstvo prav srdito napadal. Očital je italjanski vladi, da so rezervisti v zadnjih manevrih tako silno trpeli, da jih je mnogo med potjo

obležalo mrtvih, ki jih je dala vojaška oblast na skrivnem zagrebsti, nekatere pa je pokrila samo slamo, da so snedle potem mrtvece svinje. Ker razglašala vojno ministrstvo, da hoče list tožiti, javlja „Avanti“, da je pripravljen svoje trditve z dokazi in s pričami dokazati kot popolnoma resnične.

(Velikansk potres.) V južni Italiji so imeli tako grozen potres, da je umrlo pod razvalinami zasutih hiš nad 3000 ljudi. Število težko ranjenih sodijo na 5000. Sunki se še vedno ponavljajo. Razburjenje v deželi je nepopisno. Papež je odredil javne molitve. Za ponesrečene rodbine so nabrali že nad milijon lir. Ob nekem kraju na morskem obrežju je bil potresni sunek tako močan, da je vrgel morje 5 m visoko proti obali. Vzlic ondotni suši so vsi potoki in studenci nenavadno narastli.

Vatikan.

(Sporazumljenja.) Novi papež stremi zelo za tem, da se sprizajni z italjanskim kraljem. Sporazumljenja tudi res nenavadno napredujejo. Zdaj javljajo, da namerava poklicati vlada v senat nekega škofa, ker želi tako baje sam papež. S tem bi bil predrt obroč in prijaznost med papežem in kraljem bo rapidno rastla. Korist ima seveda samo papež, kajti italjanska vlada ima pripravljenih za Vatikan mnogo milijonov, ki jih pa prejšnji papeži niso hoteli sprejemati.

Francoska.

(Atentator na španskega kralja.) Ko je obiskal pred meseci mladi španski kralj Alfonz Pariz, se je izvršil nanj atentat. Vendar je raztrgala bomba samo nekaj konj in vozov, Alfonzu pa se ni zgodilo nič hudega. Zdaj je končala pariška sodnija s preiskavami in predlaga, obtožiti ubeglega glavnega kriveca zaradi poskušene umora kralja, predsednika in 18 njih spremljevalcev, zaradi prisostvovanja tajnim hudodelskim zvezam in zaradi izdelovanja nevarnih razstreliv. Ostali štirje — en Francoz, en Španec, en Anglež in en Italjan — bodo obtoženi samo zaradi sokrivde.

(Štrajki.) Na Francoskem imajo več velikih štrajkov. Vojno ministrstvo pa je izdalo v očigled temu vojakom ukaz, da morajo varovati med delodajalci in med delavci najpopolnejšo nepristranost.

(Kongres kovinskih delavcev) se je vršil v Parizu. Shoda so se udeležili tudi nemški, angleški, avstrijski in belgijski odposlanci. Vsi so se zavzeli za skupen boj proti delavce izkoriščujočim bogatinom.

Španija.

(Nove volitve.) V Španiji so imeli nove volitve v kamero, ki ima redno 383 poslancev. V osmih krajih je treba še nadomestnih volitev, drugače pa je izid sledeči: 213 ministerjalcev, 104 konservativnih, 33 republikancev, 3 neodvisni, 24 poslancev drugih manjših strank. S tem je zagotovljena vladi večina. — Med volitvami je prišlo tudi do izgrediv. V Valenciji je bila v splošnem nemiru ubita celo mlada deklica.

Turčija.

(Atentator na sultana.) Vsa zaslišanja in preiskave glede Jorisa, ki ga je imela Turška zaprtega zaradi suma, da je provzročil on znani atentat na sultana, so ostala brezuspešna. Joris je sicer še vedno v preiskovalnem zaporu, vendar postopa policija napram njemu nenavadno vljudno.

(Smrtna obsodba.) Turške oblasti so obsodile na smrt nekega Vartanija, ki je usmrtil pred nedolгим bogatega Armenca. Ker ima obsojenec pri sebi ameriški potni list, je interveniral zanj ameriški konzul. Izvanredni ministrski svet se je že bavil s to zadevo. Vendar še ni rezultat znan. Ministri so se bavili to pot tudi s pritožbami, ki jih je podala, kakor smo poročali, Bolgarija zaradi večnih nemirov ob njeni meji.

(Velikansk požar.) Glavno mesto vilajeta Adrianopolja, Adrianopol, bolg. Odrin, nekdanje glavno mesto evropske Turčije, je pogorelo. Mesto ima 23.000 Mohamedanov, 30.000 starovercev, 8000 židov in nekaj Armencev - Gregorjancev in nekaj kristjanov. Pogorelo pa je 1350 hiš, 300 trgovin, 13 šol, 1 sinagoga, 6 cerkva in 1 turški samostan. Ljudje so brez stanovanj, 3000 kruha oropanih dobi vsak dan po vilajetu potrebno hrano.

Maroko.

(Popolno zadoščenje.) Marokanski sultan se je bal groženj in priprav Francije in je obljubil francoskemu poslaniku popolno zadoščenje. Sam veliki vezir je prišel prosit odpuščanja imenom sultana,

povedal, da je uradnik, ki je dal zapreti francoskega podanika, odstavljen in da plača sultan odškodnino v znesku 100.000 frankov (frank je 90 vin.)

(Notranji nemiri.) S tem, da je poravnani konflikt med Francijo in Maroko, še niso ponehali nemiri v deželi. Tuji konzuli svarijo svoje podanikevarovance, naj so previdni do skrajnosti. Policije, ki bi skrbela za javno varstvo, ni.

Vstaja proti Nemcem v Afriki.

V vzhodni Afriki so se poleg Hererov vzdignili proti Nemcem tudi rodovi Vahehe, ki so znani kot jako bojeviti rod. Vahehom je vojevanje narodna zabava in Nemci imajo v njih nevarnega sovražnika. Nemški listi pravijo, da ščuva Anglija črne rodove proti Nemcem, da bi jih tako ovirala na uspešnem razvoju na morju. Potemtakem bi bili Angleži večji prijatelji Rusije, nego se misli. —

Dogodki na Ruskem.

Nemiri v Kavkazu.

Vstaje v Kavkazu še ni bilo mogoče zadušiti. Pregarjanje Armencev je tam naravnost grozno. Mohamedanci nasajajo na kole žive kristjane, da umirajo tam dva do tri dni med groznimi mukami. Vsi petrolejski studenci so zaprti, nafte ni dobiti vsled nemirov nikjer, tovarne odpuščajo delavce, ladje nimajo nobenega opravila. Kakor je videti, je cela anarhija.

Smrtne obsodbe.

Vsak dan prinašajo ruski listi vesti o izvršitvah smrtnih obsodb. V Petropavlovsku, v trdnjavi, kjer je bil zaprt tudi Maksim Gorjkij, so obesili prav zadnje dni šest revolucionarjev, štiri uporne vojake pa so ustrelili. Obsodbe se izvrše, če le mogoče, vse po noči. — Ko so peljali v Varšavi nekega 45 let starega revolucionarja zgodaj v jutro na vislice, je zaklical z odra s slabim, a različnim glasom: Živela revolucija! Nato se je mirno udal svoji usodi. Posloviti se od žene in sina mu ni bilo dovoljeno!

Rusko-japonska vojna.

Nezadovoljni Japonci.

Na Japonskem vlada zaradi sklenjenega miru strašna razburjenost. Vsa javnost se sklada v mnenju, da je podpisani mir z Rusijo za Japonce prava sramota. Nekateri ameriški in evropski listi se že boje celo revolucije na Japonskem.

„Mikaza“ potopljena.

Na največji japonski oklopnici „Mikaza“ je nastal neznano kako požar, tako da je ladja eksplodirala in je bilo ubitih pri tem oziroma se jih je potopilo v morju 599. Oklopnica je bila zgrajena pred petimi leti in je imela 15.400 ton.

Kuropatkin.

Zdaj, ko je mir sklenjena stvar in se prično vračati kmalu ruski vojaki domov, poročajo, da je odložil tudi Kuropatkin že poveljništvo prve armade, da je na potu v domovino in da se umakne v mirno zasebno življenje. Tu pa hoče spisati knjigo, v kateri se hoče pred vsem svetom opravičiti in razkriti resnične in prave vzroke večnih ruskih porazov. Knjiga obeta biti zelo zanimiva, posebno pa še zdaj, ko pridejo na dan vedno tako čudne stvari. Branitelju Port Arturja, Stösslu, očitajo n. pr., da je bil z Japonci v vedni zvezi in od njih podkupljen. Naj je že to res ali ne, na vsak način pa je moralo biti nekaj prav posebnega v ruski armadi!

Stösslova soproga je kupila — palačo.

Žena ruskega generala Stössla, baltiška rusonemka, je v Port Arturju med obleganjem imela ogromno trgovino z jestvinami, pri kateri je zaslužila ogromne svote. Pred obleganjem nista imela nič, zdaj si je pa „ona“ kupila v Petrogradu palačo za četrto milijona rubljev. Tako poroča „Peterburgskaja Gazetta.“

Štajersko.

Od slovenskih mejnikov.

(Dopis.)

Kakor lačni volkovi se zaganjajo Italijani, Nemci in Madžari v našo Slovenijo in nje poštene, delavne, miroljubne in krotko-pohlevne prebivalce. Da, kakor gadja zalega se vali privandrana tolpa po

našem ozemlju, se redi od naših žuljavih rok in ostruplja našo narodnost — v varstvu avstrijske vlade in njenih organov.

Premočan je naval, da bi ga mogli od vseh strani pritiskani Slovenci trezno motriti. V zmešnjavi se včasih sklicujemo na razne paragrafe, čeprav dobro vemo, da so izvrševalci postav sami zagrizeni nasprotniki Slovencev: Garibaldinci, Bismarkovci in Košutovci.

Kje tičijo vzroki, da se redi med nami nemoteno prusaška, cikorjaška in pesoglavka sodrga, povedati hočem v naslednjih odstavkih.

Posebno ob mejah smo Slovenci pravi sužnji. Tu ne smemo rabiti niti svojega materinega jezika, ako nočemo, da nas napade in potolče privandrana sodrga. In res je dobiti mnogo obmejnih krajev, kjer se naši rojaki ali sramujejo govoriti slovenski ali pa nočejo, v strahu, da se jim pripeti kaj neljubega.

V tistih občinah, kjer se je tujec polastil šole in cerkve, smo malone izgubljeni. Takih krajev je preogromno število. V takih krajih ne dobimo več zavednega Slovenca. In po čigavi krivdi je prišlo do tega, bodo čitatelji kmalu izprevideli, ako se jim že ne dozdeva. Enega teh krajev si dovolim tu omeniti, namreč: Gospo Sveto na Koroškem. O šoli v tem kraju niti ne govorim, ker vemo, odkod prihaja ponemčevanje, pač pa se moramo čuditi cerkvi, kjer je že davno za ljudstvo vse nemško. Pred 10. leti je bil pisec teh vrstic v imenovani cerkvi. Opazoval je, kako so se šopirile nune in njih gojenke z nemškim petjem, kjer se je pred časom slišala še slovenska beseda božja.

Poznamo kraje, kjer ljudstvo v domači hiši še kramlja slovenski, zunaj na ulici se pa boji govoriti v našem jeziku tudi z najboljšim prijateljem in vse to v strahu pred nekaterimi mogotci, v mnogih slučajih niti v strahu ne: prišlo jim je že to v kri in meso.

V takih krajih se ne čita nič slovenskega; šola je navadno nemška, laška ali madžarska, kje toraj sposobnost za slovensko čtivo? Tega pa tudi ni, kajti gorje hiši, kjer bi se našlo kaj slovenskih knjig; ne bila bi varna pred naduto tujo maso — pred potujčenimi svojci. Taki kraji stoje že izven naše meje — taki kraji so izgubljeni: morituri nos salutant.

Da, umirajoči nas pozdravljajo in mi držimo roke križem!

To umiranje se godi že veliko let. Lineburg — kje je to mesto tam skoraj onkraj Nemčije! — je bilo nekdanj slovensko in pred dobrimi 100 leti je še živela stara ženica, ki je govorila slovanski jezik. — Prav blizu Berolina je mesto, kojega ime so Nemci spakedrali, napravili so namreč iz Boga — kozla. Slovani so imenovali to mesto v starih časih „Jutribog“. Ko pa je nemška nenasitnost in krvoločnost pridrla v deželo, spreminjali so lepo ime tako daleč, da je postal iz njega „Jüterbock“ (!). Seveda so Nemci širili vero in omiko med Slovani!

O daljnih krajih, ki so bili nekdanj slovanski, ne moremo več govoriti, pač pa še o dandanašnjih razmerah, o skrčenih slovenskih deželah.

Pomoči je treba hitre, kajti sovražnik je močan in napada nas že od vseh strani, ker se je vgnezdil že skoraj v zadnjo gorsko vasico. (Dalje prih.)

Okr. glavar g. Čapek v Slovenjem Gradcu je prestavljen k namestništvu v Gradec.

Ugnali so jih. Lepo uspela sokolska slavnost v Ormožu v nedeljo 10. t. m. je dokazala, da slovenska zavednost ob dobri volji še kaj doseže. Tisto ptujsko okrajno glavarstvo, ki je vedno „prijazno“ Slovincem in ki ima posebne zveze s tamošnjimi nemškutarji, je prepovedalo „Sokolu“ praznovati slavnost na prostem, a hrvatskemu „Sokolu“ kratkomalo prepovedalo udeležbo. Umevno je, da so bili Slovenci vsled take pristranosti skrajno razburjeni. Nemci pa so skakali samega veselja in takoj strgali lepake raz zida. A ptujski nemškutarčki obračajo, slovenski „prvaki“ pa obrnejo. Po osebni intervenciji dr. Grossmanna, Robiča in dr. Ploja je graško namestništvo razveljavilo odlok ptujskega glavarstva. Da ste videli dolge obraze pekovih pristašev! —

Brežiško okrajno glavarstvo je zapovedalo odstraniti slovensko trobojnico. Dne 10. t. m. je veteransko društvo v Brežicah imelo blagoslovljenje svoje zastave. Razobesilo je, kar se razume samo ob sebi, slovenske trobojnice. Ali čujte! C. kr. okrajno glavarstvo je te zastave oblastveno odstranilo. Koga naj bi ne razburila taka skrajna predrznost, taka svojevolskost državnega uradnika. Slovenci so na to odstranili tudi cesarske zastave. — Ali so storili prav ali ne, o tem naj razmišlja sedaj naša pravicoljubna vlada.

Nemštvo v Rusiji. „Vahtarica“ s slastjo ponatiskuje neka blodna izvajanja o vsenemškem lističu „Odessaer Zeitung“, ki našteva velikansko prodiranje nemštva v Rusiji. Omenjeni list odgovarja na pritožbe „Moskovskih Vjedomosti“ glede nemškega naraščaja v Rusiji. V štirih novoruskih okrajih Jekaterinoslav, Kerson, Besarabija in Ture imajo Nemci v rokah že 3½ milijona desjatin ruske zemlje. Večino teh zemljišč so Nemci odnosno nemški judje odvzeli ruskemu plemstvu. V okraju jekaterinoslavskem je posedalo rusko plemstvo za 60. letih 2½ milijona desjatin zemljišč, danes imajo le še 1½ mil. desjatin. 690 desjatin so posedli privandrani Nemci. Zemljiška posest ruskega plemstva v okraju kerzonskem se je od 3½ milijona skrčila na 1½ desjatin. Od prodanih 1.700.000 desjatin je pol milijona prešlo v nemške roke. V vseh ostalih okrajih se pojavlja isto napredovanje nemške posesti. Ob skrčenju ruske plemiške posesti se množi nemška posest.

Omenjeni odeški nemški list odgovarja k temu, da so nemške naselbine v južni Rusiji uzorne naselbine, katere posnema često ruski kmet. Jako zofističen je stavek: Nikdo ne more od ruskega plemiča kupiti pedenj zemlje, ako plemič noče. Rusko plemstvo pa obubožava od dne do dne, ker ne zna živeti časa primerno, zato mora prodajati zemljo. In zakaj naj bi Nemci ne pograbili ugodne prilike?

Značilno za nemške namene i v naših krajih je, da baš „Vahtarica“ z navdušenjem prinaša taka poročila, katerih namen je prozoren.

Nasproti zvijačnemu Nemcu je bil Slovan še često žrtva. Slovan je prepošten, da bi na prvi hip spoznal nemško nakano, — osobito nemškega žida. Od tod prihaja, da je Nemeec v južni Rusiji spravil nase le rusko zemljo in niti ene pedi nemške posesti. To se dogaja na skrajno brezobziren, nečloveški način.

Rusko plemstvo, ta tolsta paša za nemško židovsko požrešnost, se kakor vsako drugo rado udaja lahkoživju. Dokler to plemstvo ni imelo prilike zapravljati tisočakov, je ostajalo trdno. Ko pa se je naselil v mesto in vas Nemeec ali žid, nastaja čez noč raznovrstnih virov zapravljanja: zabave, goljufivi srečolovi, razna „podjetja“ s sleparsko podlago itd. Čez noč pride plemič ob vse in Nemeec in jud se smeje košatita na njegovi zemlji, v njegovem gradu!

„Vahtarica“ s slastjo navaja, koliko ruske posesti je odvezel Nemeec, — a zamolči, da od vseh desjatin ruskega zemljišča ni prešla v nemške roke niti ena desjatina — poštenim potom. Kakor drugod Slovan, tako prihaja tudi Rus prepozno do spoznanja, da je Nemeec le uzmovič, čegar edini namen je ali sleparsko ali siloma ugrabljati slovansko posest. Nemeec si je prikrojil za svoje namene sam prislovico „der Zweck heiligt die Mittel“ (namen posvečuje sredstva). Zato pozor pred roparskim ljudstvom, ki se pritepe v Slovane s trebuchom za kruhom, potem pa stavi v njih zemljah svoje „Trutzburge“ in „Bismarkwarte“.

Primorsko.

Novo namestniško poslopje v Trstu je dovršeno. Uradi so se začeli že polagoma seliti vanje.

Zagrizen c. kr. irredentovec. Poštni ravnatelj v Pulju Frank gre v pokoj. Ta človek je izven urada delal na vse kriplje v škodo Hrvatov. Irredentovec — Lah po vnanjem, bil pa je v sru le to, kar kaže ime — Nemeec. Želeti je, da vlada imenuje na mesto poštinih uradnikov nepristranske ljudi.

Morskega volka so pobili ribiči v Kvarnerskem zalivu. Dolg je bil 5 metrov in je tehtal 10 met. stotov. Zapletel se je v ribiške mreže. To je v kratkem že tretji v tem zalivu.

Nova c. kr. pripravljavnica za učiteljska je ustanovljena v Tolminu in je pričela svoje delovanje s 16. t. m. Namen pripravljavnice je pripravljati dečke za vsprejem na c. kr. učiteljske. Sprejme se učence z dopolnjenim 14. letom, ki so dovršili ljudsko ali kako drugo šolo.

Grad Miramar je za občinstvo zaprt, ker se je za nekaj časa nastanila ondi nadvojvodinja Marija Jožefa s svojima sinovoma Karolom Franc Jožefom in Maksimilijanom Evgenom.

Šolstvo v Gorici. C. kr. vlada se za slovensko šolo v mestu Gorici prav nič ne briga in Slovenci si morajo v tem mestu na svoje stroške vzdrževati šolo, ako nočejo pošiljati dece v potujčevalne šole. Davke od slovenskih starišev pa c. kr. vlada pobira enako kakor od družih državljanov. Goriškim in trziškim Lahom gre vlada v vsakem oziru na roko, kar se tiče šol, čeravno je laškim potepuhom vsaka

šola odveč. Slovenci pa, ki se radi uče, morajo s težkim trudom vzdrževati si „Šolski dom“ in zdaj še „Mali dom“. V Trstu ni nič bolje. Tudi ondi ne pusti židovska irredenta v mesto slovenske šole, le da bi si mesto obdržala za — „vse slučaje“. Kaj pa meni doseči naša „c. kr.“ na Dunaju s takim razžaljivim vedenjem nasproti svojim obmorskim Slovanom, to je zares skrivnost, katere morda ne pozna niti — cesar sam.

Doma in drugod. Odkritje Prešernovega spomenika v Ljubljani.

Na zelo slovesen način so odkrili v Ljubljani na nedeljo dne 10. septembra t. l. spomenik našemu največjemu pesniku dru. Francetu Prešernu. Iz vseh delov slovenskih dežela so prihiteli ljudje v slovensko stolico, da proslave Prešerna, in pridružili so se jim tudi zastopniki drugih slovanskih narodov.

Mnogoštevilna društva s 34 timi zastavami, tremi godbami in z oddelkom ljubljanskega „Sokola“ na konjih na čelu so delali veličastni sprevod, v katerem so se vozili tudi zastopniki Čehov, Rusov, Hrvatov in Srbov.

Slavnostni govornik dr. Tavčar omenja, da je šele danes poplačan dolg, ki ga dolguje slovenski narod svojemu največjemu možu, da je izginila s tem črna lisa nehvaležnosti slovenskega naroda. Zahvaljuje se vsem, ki so pripomogli na kakršenkoli način, da bo mogoče odkriti danes spomenik, ki se vrši ob slavnosti, ki ima vseslovanski značaj, česar tudi nikomur ne zakrivamo in zakriti nočemo. Mnogo je še temnih oblakov, ki črnijo nebo nad nami. Še leže v sponah telesa in slovenska duša, ali izvijemo se iz njih, in jasno bo tedaj med nami in nad nami. Da se zjasni to vreme, to je želja, ki jo izrekam globoko iz svoje duše v tem svečanem trenutku, ko naj pade zavesa ob spomeniku...

Ko pade ogrinjalo ob spomeniku, zaore navdušeni živio-klici. Nato pozdravlja ruski vseučilišni profesor Pjotr Zaboletskij in proslavlja Prešerna. Svoj govor konča z Nadzonovimi stihii:

„Ne gavarite mnje: on umrjól — on živjót;
Pust žórtvenik razbít — agónj ješčó pilájet!),
Pust roza?) sórvana?) — aná ješčó cvjetjót,
Pust arfa zlómána — akord ješčó ridájet.“)

Nato govore zastopniki Srbov, Čehov in Hrvatov. Imenom odbora za postavljanje Prešernovega spomenika govori gimnazijski ravnatelj Andrej Senekovič. Spomenik izroča s tem mestni občini: čuvajte ga, branite ga, varujte ga, da ostane čist in svež na veke.

Imenom ljubljanske občine, ki sprejme spomenik v svoje varstvo, govori župan Ivan Hribar, spominjajoč se v vznesenih besedah pesnika Prešerna. Prevzame spomenik v varstvo in oskrbo bele Ljubljane, v želji, da bi stal stoletja in stoletja v spodbudo poznejšim rodovom.

S tem je bil oficialni del odkritja končan in društva so odkorakala v dolgem sprevodu po mestu. Popoldne ob pol treh polože organizirani delavci k že okrog spomenika ležečim vencem še troje svojih. V imenu delavcev je govoril Etbin Kristan, ki je imel posebno srečen dan. Vsi, ki so ga poslušali, so morali pritrđiti, da je govoril res izborno.

Približno ob istem času se je vršil banket v Narodnem domu, kamor je povabil ljubljanski župan predvsem goste in zastopnike večjih korporacij. Za banket je podarila mestna občina 2000 K.

Na večer je bilo več komercov, kjer so nastopali različni govorniki in proslavljali Prešerna. Navdušenje med prisotnimi je bilo velikansko, vse je klicalo: „Slava Prešernu“.

Spomenik velja približno 71.000 kron (kot prvotni minimum so stavili 40.000 kron) in so zadnja dela na njem končana tekom enega meseca. Izdelal ga je Ivan Zajc, rojen l. 1869 v Ljubljani, izšolan na Dunaju in zdaj pripravljen, da odpotuje na Francosko.

Ob Prešernovi veselici v Ljubljani so se vršile tudi stvari, ki so vzbudile več upravičenega ogorčenja. Kriv je bil tega seveda pripravljali odbor. Srbom in Hrvatom niso priredili sprejema, kakršnega so bili v tako impozantnem številu došli gostje vredni, in so imeli leti res povod, da so se nad tem bridko pritoževali. Da so slavnostni banket naročili pri strogo nemškem gostilničarju, pove tudi dovolj. Klerikalna je seveda

* 1)plapolati, 2)roža, 3)odtrgati, 4)ihteti, tu: zveneti. Pust pomenja toliko kakor naj. Torej: naj je itd.

vse te stvari hitro pograbila in jih izrabila v svojo strankarsko korist. Žalostno tembolj, ker skušajo ti ljudje zdaj še celo lagati, da so storili to iz golega kriticizma. Pri nas na Kranjskem so postale vse razmere že tako neznosne in grde ob enem, da jih ne doseže niti zaničevanje dostojnega človeka. Nam je to deloma prav: se odpirajo ljudem vsaj oči, da vidijo, kaj hočeta in kaj delata liberalizem in klerikalizem na Slovenskem.

Skrajna predrznost. Najemnik Koslerjevega vrta je, računajoč na izdaten obisk slovanskih gostov, najel za Prešernovo nedeljo oddelek vojaške godbe. Da mož razume kaj takta, bi bil na kapelnika godbe vplival, da bi se na čast slovanskim gostom, ki so zasedli vrt do zadnjega kotička, igralo tudi kaj slovanskih skladb. Ali kaj še! Naravnost izzivati se je hotelo goste in Tržačani, kojih je bila večina, so bili upravičeno ogorčeni nad takim breztaknim nastopom vojaške godbe. Ko pa zaigra godba še celo izzivajočo italijansko skladbo, tedaj je moralo biti takega nesramnega žaljenja konec. Občinstvo se je zagnalo proti godbi in da niso vojaki poskakali kar skozi okna in bežali odtod na vso moč, zgodila bi se bila nesreča, in krivda te nesreče bi sicer padla na provzročitelja, a posledice tega škandala bi zopet občutno zadele le slovansko družbo. — Tudi na vrtu hotela „Südbahnhof“ je gostilničar nesramno nastopil proti slovanskim gostom. Take gostilne si je treba dobro zapomniti.

Značilno. Kurz za risanje so imeli v teh počitnicah kranjski učitelji v Kočevju. Dijet so imeli na dan po 3 K, porabili pa so ob vsi skromnosti in ob vsem pritrgovanju povprečno na dan po 6 K. Kako so jih lahko utrpeli zlasti tovariši, ki so oženjeni in imajo otroke, to vedo ti sami. Da jim ni bilo to najlažje, dokazuje prošnja za podporo, ki so

jo vložili na deželni odbor kranjski. Z odlokom dež. odbora kranjskega z dne 25. avgusta t. l., št. 10.408, in z intimacijo vodstva strokovne šole v Kočevju z dne 30. avgusta t. l., št. 399, je bila ta prošnja odbita z enostavno motivacijo: Ni fonda! — Komentar si naj napravi vsak sam!

Naročnina na „Naš List“ znaša do konca leta 1905 (zadnje četrletje) 1 K 30 v. s poštino vred. Toliko na nekatera vprašanja. Vsem onim pa, ki nas povprašujejo, zakaj jim ne pošiljamo več lista,

odgovarjamo tem potom, da so pozabili poslati naročnino; kakor hitro nam jo pošljejo, usrežemo takoj njih želji.

Požar je uničil v Dečji vasi pri Trebnjem sedmim gospodarjem popolnoma vse. Škode je okoli 60.000 K.

Kolera na Pruskem se razširja in se je pokazala tudi že na Ruskopoljskem.

Kako visoka je zračna plast? Zrak, ki obdaja zemljo okrog in okrog, tvori le plast, ki je visoka 80–90 km, po nekaterih poskusih celo 210 km.

Ferd. Lev. Tuma:

„V znamenju življenja“

Cena K 1.50, po pošti K 1.60. — Naroča se pri L. Schwentnerju v Ljubljani in v tiskarni A. Slatnar v Kamniku.

Lekarnarja A. THIERRY-ja

BALZAM

Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, pomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zoper zgago, napenjanje, telesno zaprtje, **influenca**, za rane, zobne bolečine itd. Poštine prosto do vsake poštne postaje z zabojčkom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristno **centifolijsko mazilo** (iz vrtnice „rosa centifolia“).

To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje. Pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštino, poštino spremnico in z zavojem vred veljata 2 lončka K 3.60. Pristno le iz **lekarne „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi** pri Rogatcu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam svežki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenajo vsaki pošiljati balzama zastoj ali pa se na željo posebej dopošljejo.

Šunka

s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.

Salame

dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80, kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.

Slivovka,

brinovec pristen, liter od 70 kr. do gld. 1.20., **brinov cvet** liter gld. 1.50. To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Izorno zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

Anton Müller
vinotržec v Domžalah (Kranjsko).

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi:

Peter Jurišič, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštним povzetjem. Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleniče (1 ducate) 5.— K	48 stekleniče (4 ducate) 16.— K
24 stekleniče (2 ducate) 8.60 „	60 stekleniče (5 ducate) 18.— „
36 stekleniče (3 ducate) 12.40 „	Manj od 12 stekleniče se ne razpošilja.

Slavonska zel se rabi v vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodenju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h; 6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišič, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

Vsak dobi en mesec dni brezplačno

„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“ in „Ježa“, kdor kupi 1 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“, kdor kupi 2 kg ekstrakta „Panonski biser“
„Naš List“, „Sl. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“, kdor kupi 3 kg ekstrakta „Panonski biser“

Nealkoholni ekstrakt „Panonski biser“

daje pomešan — 1 del ekstrakta s 7–10 deli sveže vode — najboljšo najprijetnejšo nealkoholno pijačo „Panonka“.

Izvrstna kakovost! Izvanredno nizka cena!
1 liter pijače pride na 20–25 vinarjev.

Cena ekstrakta s posodo vred: 1 kg 2 kroni, 2 kg 5 kron, 3 kg kron 7.20, 5 kg kron 11.50

Nepoškodovane steklenice se vzamejo 2 kg-ne za 1 krono, 3 kg-ne za K 1.20 in 5 kg-ne za K 1.60 franko nazaj.

Ekstrakt naj se shranjuje dobro zamašen na hladnem prostoru.

Da se kar največ zniža poština, je najumestneje naročiti na enkrat 3 kg ekstrakta. Da bode mogoče liste redno in pravočasno pošiljati, naj se blagovoli poslati denar ob enem z naročilom; na ta način se prihrani tudi poštno povzetje, ki bi pri tako malih zneskih jako občutljivo podražilo pijačo. V naročilu mora biti navedeno, kak list dotičnik želi imeti.

Zaloga nealkoholnih pijač „Abstinencija“

Ljutomer Štajersko.

Priporočajte povsod „Naš List“!

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika. Tisk umetniških razglednic. Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VEČBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEŽNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s prilogom „Kamničan“ in „Slov. Gospodinja“ ter „Oglasnika“. Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami. Knjigoveznica.